

Er is een groeiend tekort aan accountants, veroorzaakt door vergrijzing en dalende aanwas bij de opleidingen. Grote kantoren, opleidingen en de NBA luiden de noodklok, aldus het FD op 1 februari. De krappe arbeidsmarkt is geen nieuw thema, maar één zinnetje in het bericht zorgt wel voor extra ophef.

TEKST MARC SCHWEPPE BEELD SHUTTERSTOCK

Een groeiend tekort aan accountants

"Als je zindelijk bent en een rekenmachine kunt vasthouden, ben je aangenomen", stelde Coen Bongers tegenover de redactie van het FD. Met zo'n statement haal je de voorpagina van de zalmkleurige zakenkrant. Bongers, hoofd opleiding accountancy aan Hogeschool Windesheim, wordt de nieuwe secretaris van de Commissie Eindtermen Accountantsopleiding (CEA). De nood is hoog bij werkgevers en daarom is bijna iedereen bij de opleiding welkom, meent hij. Er moet iets gebeuren "anders kiest straks niemand meer voor dit vak". Ook andere media halen hem voor de microfoon.

De opleiding tot accountant zou te lang duren en te saai zijn. Bij de praktijkopleiding is een veelgehoorde kritiek dat de werkdruk te hoog is, omdat studenten en jonge accountants zich in levensfasen bevinden waarbij privé ook veel speelt. Personeelstekorten zijn het gevolg, de markt heeft behoefte aan zo'n tien procent meer accountants. Dat leidt tot selectiever beleid van kantoren bij het aannemen van nieuwe klanten en tot hogere tarieven.

Breder selecteren

Het nijpende tekort op de arbeidsmarkt is niet nieuw. In oktober 2022 vertelden kantoren in dit magazine al over hun zorgen rondom het vinden van medewerkers, maar sindsdien lijkt er niet veel veranderd. Destijds gaven de kantoren al aan breder te selecteren om aan mensen te komen; niet alleen vanwege tekorten, maar ook omdat behoeften veranderen. Er is steeds meer technische kennis

nodig op het gebied van data en cybersecurity, evenals kennis op het gebied van ESG en fraude. De opleidingen weerspiegelen die trend nog niet.

In het FD geeft Deloitte aan voorstander te zijn van een kortere basisopleiding, waarna studenten zich vervolgens kunnen verdiepen in een van die gebieden. "Wij hebben

behoefte aan steeds meer accountants, maar het aantal startende studenten aan de universiteit neemt af”, aldus Rob Bergmans, managing partner Audit & Assurance bij Deloitte. Het kantoor heeft genoeg werk voor twee keer zoveel mensen als de honderdvijftig die jaarlijks worden aangetrokken.

Intern opleiden

De kantoren gaven destijds al aan dat zij vanwege de tekorten en de behoefte aan bredere profielen de opleidingen intern regelen. “Kandidaten van meerdere studieachtergronden komen in aanmerking en die leiden wij dan verder op voor het vak”, stelde KPMG in dit blad. “Wij zien nieuwe functies ontstaan, meer gericht op bijvoorbeeld digitale ontwikkeling, waarvoor mensen met een andere achtergrond ook interessant worden. Iedere student met een finance aspect in de studie en de ambitie om RA te worden, kan bij ons terecht.”

PwC stelde toen ook dat de sector zelf naar oplossingen moet zoeken, omdat het vanaf de accountancyopleidingen niet wil vloten met een andere aanpak. In het FD wordt dat herhaald door Wytse van der Molen, hoofd van de accountantspraktijk van PwC. “De traditionele accountant bestaat niet meer, wij zoeken mensen met bredere profielen.”

NBA-woordvoerder Lukas Burgering stelt in reactie op de berichtgeving in FD dat de beroepsorganisatie de problematiek herkent en dat de urgentie hoog is. De NBA werkt op meerdere manieren aan het terugdringen van het tekort aan mensen. Naast een campagne om scholieren en studenten te interesseren voor het accountantsvak, is de beroepsorganisatie ook betrokken bij de herziening van de opleiding. Het opleidingsmodel is een strategisch aandachtspunt van de NBA.

Werkdruk

Remko Renes, universitair docent aan Nyenrode, geeft tegenover het FD aan met kantoren in gesprek te willen over de hoge werkdruk. De eisen aan de accountantsopleiding worden steeds zwaarder en de concurrentie met andere opleidingen is groot. Ook die werkdruk is geen nieuw verhaal, al jarenlang lopen jonge accountants te hoop tegen de zware combinatie van werken en studeren. De NBA Young Profs brachten daarover eerder onderzoek uit, dat ook zorgde voor ophef. Sindsdien verandert er zeker het nodige binnen kantoren, maar het blijft elk voorjaar busy season.

‘Als je zindelijk bent en een rekenmachine kunt vasthouden, ben je aangenomen.’

In een redactioneel commentaar, daags na het voorpagina-verhaal, stelt het FD dat de sleutel om het tekort te verminderen bij de accountantskantoren ligt. De ‘oude’ partnergedreven cultuur is een probleem, meent de krant. “Te star, te weinig divers en te commercieel, waarbij dat laatste de kern van het beroep, controleren in het maatschappelijk belang, in de weg zit.” Volgens het FD maakten de coronajaren het capaciteitsprobleem nog nijpender. “Het werk gaat altijd voor op de opleiding, waarbij die laatste in de knel komt, omdat een gezonde balans tussen werk en privé terecht meer vooropstaat anno 2023.”

Heilige huisjes

Nyenrode-hoogleraar Ruud Vergoossen pleit in reactie op de berichtgeving ook op Accountant.nl voor een nieuwe, postacademische beroepsopleiding, waarin post-master en praktijkdeel in elkaar worden geschoven. “Effectiever, efficiënter en aantrekkelijker”, meent hij. Het vraagt wel om krachtenbundeling van de betrokken universiteiten en nauwe samenwerking met kantoren en de NBA. “Heilige huisjes moeten omver”, aldus Vergoossen.

Volkskrant-columnist Peter de Waard ziet een andere oplossing. Accountants klagen “al 25 jaar over tekorten en te weinig instroom”, stelt hij. Jongeren kiezen liever voor “een sexy beroep waarmee ze vrienden en vriendinnen de ogen kunnen uitsteken”, hoewel het partnerschap bij accountantskantoren toch lonkt met een jaarlijkse beloning van al gauw een half miljoen. Dus is zijn advies om jonge accountants binnen te halen: “Geen eindsalaris maar een beginsalaris van een half miljoen, zodat ze meteen met de eredivisievoetballer en deephouse dj kunnen concurreren.” ←

STIP AAN DE HORIZON

De Commissie Eindtermen Accountantsopleiding (CEA) publiceerde in januari 2023, samen met de Raad voor de Praktijkopleidingen van de NBA, het rapport ‘Stip aan de horizon’, waarin aandacht wordt gevraagd voor de instroom en studeerbaarheid van de accountantsopleiding. Elders in dit nummer meer aandacht voor dat rapport.